

An illustration of a woman with long dark hair in a bun, seen from behind, wearing a purple sweater. She is in a library or bookstore, with bookshelves and a man reading in the background. The scene is lit with warm, yellow light from hanging lamps. The background has a purple and pink color palette with green leaves.

LUCY GILMORE

ČTENÁŘSKÝ
KLUB
OSAMĚLÝCH
SRDCÍ

Každý má svůj důvod utéct do světa knih...

**ČTENÁŘSKÝ
KLUB
OSAMĚLÝCH
SRDCÍ**

THE LONELY HEARTS BOOK CLUB
Copyright © 2023 by Lucy Gilmore
Originally published in the United States by Sourcebooks, LLC.
www.sourcebooks.com
All rights reserved.

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Karolina Limrová, 2024
Cover © Kateřina Boudriot-Bažantová, 2024
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2024

ISBN 978-80-277-5176-1 (pdf)

**LUCY
GILMORE**

**ČTENÁŘSKÝ
KLUB
OSAMĚLÝCH
SRDCÍ**

přeložila Karolina Limrová

*Tahle je pro Mary.
Arthur a Sloane ti patří stejně jako mně.*

Všechny velké věci jsou
nějak propleteny s těmi malými.

ANNA ZE ZELENÉHO DOMU
Lucy Maud Montgomery,
překlad Milena Poláčková

SLOANE

1

Den, kdy jsem poprvé potkala Arthura McLachlana, byl naprosto obyčejný.

Vzbudila jsem se v obvyklém čase. Jako vždy jsem posnídala misku ovesné kaše a přitom jsem skloněná nad knihou hltala posledních pár stran *Podobenství o rozsévači*. Nevzpomínám si, co jsem měla na sobě, ale vsadila bych se, že se to dalo práť v pračce a bylo to pohodlné.

Všechny věci v mém šatníku se totiž daly práť v pračce a byly především pohodlné. Ne, že bych si to sama vybrala. Pravidlo číslo jedna každého knihovníka totiž znělo: Každý den budete odcházet z práce s pocitem, že jste svedli bitvu s hordou středověkých písařů. Musíte se umět přizpůsobit rychle a často, jinak vás nakonec pohřbí hromada účtů za čistírnu.

Když se mi Arthur vřítíl do života, přerovnávala jsem právě v oddělení sci-fi literatury tituly, které kdosi přesunul jen pro pobavení svých followerů na internetu. Na tiktoku se totiž objevil nový trend, který nutil lidi vzít útokem knihkupectví a knihovny a psát věty poskládané z titulů knih. Když pomíne skutečnost, že jsem to byla já, kdo ty knihy musel vrátit na správné místo, bylo to vlastně docela chytré.

Hledání Aljašky Tam, kde končí chodník

Ostrov lhářů Pod nekonečnou oblohou

Jsi někdo? Jsem nikdo

Dosud jsem se hihňala nad tím posledním, když se za mnou ozvalo podrážděné odkašlání.

„Mladá dámo, zablokovala jste cestu do oddělení římské historie.“

Léta praxe mě naučila okamžitě ukročit stranou, na rtech připravenou omluvu. Odtlačila jsem svůj vozík z cesty a všimla si, že to byl postarší pán, jemůž na konci nosu seděly brýle s drátěnými obroučkami. Na sobě měl tvídové sako se semišovými záplatami. Při chůzi se opíral o hůl s pozlacenou špičkou, která vypadala, jako by se v ní klidně mohl ukrývat meč.

„Chcete, abych pro vás našla něco konkrétního?“ zeptala jsem se ho, protože do oddělení s vědeckou literaturou to měl ještě pěkný kus cesty. „S Tomem Hollandem nemůžete udělat chybu, ale osobně mám radši Mary Beardovou. Její přístup k dějinám je úžasný a plný emocí.“

Odfrkl si. „Typický sentimentální škvár.“

Jen jsem zamrkala a snažila se přijít na to, co jsem řekla špatně, že to vyvolalo tak útočnou reakci. „Pro-promiňte?“

Hlasitě poklepal holí. „Emoce nemají v dějepise co dělat. Emoce patří do patetických dětských knížek. To byste měla vědět, *Pollyanno*.“

Jeho útočný tón mě sice zaskočil, ale nebyla jsem rozčilená. Může se to zdát podivné, ale na klienty tohoto typu jsme zavedli speciální pravidla. Uklidnit a odzbrojit, tak znělo heslo dne. Ať odsud odchází s lepší náladou, než jakou měl při příchodu. A nikdy, za žádných okolností, se nenechat vyprovokovat.

„Nemusíte číst nic, co nechcete,“ ujistila jsem ho a přidala k tomu opatrný úsměv. „Ale mé jméno není Pollyanna. Jsem Sloane.“

Jenže Arthur, místo aby přijal mou nabídku ke smíru, nachýlil hlavu do strany a měřil si mě pohledem. V těch inteligentních sedých očích jsem uviděla něco, co mě zaujalo.

„Však vy víte, jak jsem to myslel,“ prohlásil a zabodl prst do mého vozíku. Nahoře samozřejmě ležel výtisk mojí milované

dětské knihy od Eleanor Porterové. Jeden z účastníků internetové výzvy měl tu drzost spojit její titul s Grishamovým ...*a je čas zabítet*.

Obě knihy jsem se smíchem uchopila. „Nesmíte se na mě zlobit,“ zaprosila jsem, „ale *Je čas zabít Pollyannu*.“

Pohlédl na mě s bolestným výrazem.

„To je jen vtíp,“ vysvětlovala jsem. „Děti se z titulů knih snaží vytvořit nové názvy. A některé z nich jsou skutečně hodně povedené. Říkala jsem si, že až narazím na nějakého klienta, možná to taky zkusím.“ Ve snaze uvolnit napětí jsem vyřkla první název, který mi přišel na mysl. „Je to jen *Mnoho povyku pro nic*, pouhý *Žert*.“

„Tyhle děti jsou pro veřejné knihovny hotová pohroma,“ odsekl s rozzlobeným výrazem. „A začínám si myslet, že vy zrovna tak.“

Na to jsem nedokázala odpovědět. Tedy, abych byla upřímná, já bych to i dokázala, ale něco takového se nahlas neříká. Jednou z mých nejsilnějších stránek – a někdo by dokonce mohl tvrdit, že jsem v ničem jiném ani nevynikala – byla schopnost být neškodná. Trik spočíval v tom, že vypadáte nezajímavě, chováte se ještě nezajímavěji a za žádných okolností neprojevujete své názory. Nezajímavý vzhled jsem dotáhla k dokonalosti – mé kudrnaté hnědé vlasy a pihovatá tvář splývaly s pozadím tak bezchybně, že jsem si občas připadala jako fíkus v květináči. A snadno jsem zvládala i tu část s chováním. Celé dny jsem dokázala otevřít ústa jen v případě, že jsem potřebovala říct „Ano, samozřejmě“ nebo „Ne, máte pravdu“, a nikomu to zřejmě nepřipadalo divné. Nejtěžší bylo nevyjadřovat názor, ale práce na tak veřejném místě, jako byla knihovna v Coeur d'Alene, mě naučila, jakou hodnotu má taktnost.

„Nuže?“ prohlásil vyzývavě. „Nemáte, co byste na to řekla?“

Pokrčila jsem rameny a nebylo to poprvé, kdy jsem si v duchu přála, abych byla víc jako má sestra Emily. Ta by si takového protivného staříka snadno omotala kolem prstu. Nevím,

jestli to bylo tím, že vyrůstala mezi tolika doktory, nebo zkrátka disponovala přirozeným šarmem, ale i největší bručouny dokázala přimět, aby jí zobali z ruky. Než se její nemoc zhoršila a znemožnila nám toulat se společně po okolí, chodily jsme do zmrzlinárny, která stála jen pár bloků od našeho domu. Bez ohledu na to, kolik upatlaných otisků prstů jsme zanechaly na skle nebo jak moc jsme vytočily prodavače neustálými požadavky na ochutnávku zdarma, ona odtamtud pokaždé odcházela přinejmenším s jedním kopečkem navíc.

Co by teď udělala Emily?

„Jestli to pomůže, můžeme do toho zahrnout i něco z římské historie,“ navrhla jsem. Myslela jsem přitom na kornouty přeplněné zmrzlinovými kopečky, které si Emily obvykle odnášela domů. Nikdy to všechno nedokázala sníst, ale o to jí nešlo. Užívala si pocit *vítězství*. Za ty roky, které uplynuly od chvíle, kdy jsem ji ztratila, jsem v ničem nezvítězila.

Ani nad nikým. Dokonce ani sama nad sebou.

Než jsem si to stačila rozmyslet, sáhla jsem po detektivce *V pancéřové skříni* Johna Creaseyho a zvedla knihu z vozíku. „Co takhle *Pohané a křesťané V pancéřové skříni*? Musíte uznat, že to zní chytlavě.“

Přísahala bych, že Arthurovy nosní dírky rázem zdvojnásobily velikost. „Takže takhle to chcete hrát, ano?“

Nebyla jsem si jistá, jestli mám momentálně náladu na *jakkoli* hraní, ale tou dobou už jsem v tom vězela až po krk. Na konci téhle duhy mě nečekala žádná zmrzlina, ale přesto jsem měla pocit, že by na mě Emily byla hrdá.

„*Římský triumf Na Větrné hůrce?*“ navrhla jsem a nejrychleji, jak jsem dokázala, jsem dolovala z paměti nejružnější tituly týkající se římské historie. Pak se najednou dostavila inspirace a já luskla prsty. „Páni! Už vím. *Já, Claudius – Cesta na konec noci*. Tohle se mi opravdu povedlo. Asi bych si to měla zapsat.“

V Arthurových očích se objevily jiskřičky, které vzdáleně připomínaly respekt. „Jak se zdá, knih o římské historii znáte až

nechutně mnoho,“ prohlásil neochotně. „Proč? Chystáte se někoho bodnout do zad?“

Tentokrát jsem s odpovědí neváhala. „Jen pokud si to dočtyčný zaslouží.“

Z hrdla se mu vydral podivný zvuk. Bylo to něco mezi smíchem a štěknutím. „Chcete tím říct, že Caesar dostal, co si zasloužil? Máte to snad od té své úžasné Mary Beardové?“

„Ne tak docela,“ připustila jsem.

Jestli bude tenhle rozhovor pokračovat ještě o chvíli déle, budu toho muset přiznat mnohem víc. Například skutečnost, že toho o římské historii nevím zdaleka tolik, jak by se mohlo zdát. Pokud šlo o knihovníky, věděli jsme spíš od všeho trochu, než abychom disponovali nějakými hlubšími znalostmi. Dokázala bych vyjmenovat spoustu titulů, a dokonce citovat zpaměti první větu téměř každého díla klasické literatury, ale o žádném tématu bych nezvládla mluvit déle než tři minuty, aniž bych vyčerpala všechno, co o něm vím.

„Ha!“ Prakticky to vykřikl. „To jsem si myslel. Ve skutečnosti o Caesarovi víte jenom to, co jste si přečetla někde na přebalu knihy.“

Nastala přesně ta chvíle, kdy bych měla z této konverzace zdvořile vycouvat. Stejně už jsem porušila veškerá pravidla, která jasně zakazovala rozčilovat klienty. Navíc jsem si udělala nepořádek ve vozíku a muži, který byl tak starý, že by klidně mohl být mým dědečkem, jsem řekla neslýchané věci.

Jenže z nějakého důvodu jsem poprvé v životě neustoupila. Bylo to zvláštní, ale dokonce mě to ani nenapadlo.

„To není pravda,“ opáčila jsem a přitom jsem svazek *Pollyany* zastrčila do police, kam patřil. „Jen si myslím, že člověk jako Caesar, který si nadělal tolik nepřátel, měl být mnohem opatrnější. Jestli nepředvídal, že se na něj chystají s nožem, je to jen jeho chyba. Mým jediným nepřítelem je ta kopírka u jižního okna, a dokonce i já vím, že jí nemám věřit, když mi hlásí, že má všechny tonery naprosto v pořádku.“

A tehdy se to stalo. Nejsem tak dobrá spisovatelka, abych to dokázala popsat, ale zdálo se, jako by se Arthur tady a teď rozhodl, že jsem protivníkem, který mu stojí za to.

„Já jsem toho o římské historii zapomněl mnohem víc, než se vy kdy dočtete,“ prohlásil a přitom na mě mířil špičkou své hole.

„To je nejspíš pravda,“ připustila jsem.

„A přečetl jsem každé slovo, které kdy Mary Beardová napsala.“

„To je... působivé,“ odvětila jsem.

Zdálo se, že mu můj návrat k submisivnímu chování není ani trochu po chuti. Najednou přimhouřil oči a dodal: „A až budu chtít poradit nějakou knihu od druhořadé Pollyanny, která by nepoznala dobrý titul, ani kdyby jí spadl přímo do klína, tak vás požádám.“

Tohle popíchnutí zabořilo víc, než mohl tušit. Potěšení z četby – z možnosti *ztratit* se v nějakém příběhu – bylo jedinou věcí, kterou jsem skutečně ovládala.

„*Umění zavodit v dešti*,“ prohlásila jsem.

Zamrkal a o krok couvl, jako by ho pouhý název knihy – jakže to povídal, *sentimentální škvár?* – měl moc nějak zranit. „Co jste to řekla?“

Úsměv, který jsem k němu vyslala, byl předstíraný jen částečně. Arthur vypadal, že by nemohl být víc rozčilený, ani kdybych mu oznámila, že naše městečko proslavily každoroční slavnosti spočívající v pálení knih dole u jezera.

„Pokud chcete poradit nějakou knihu, myslím, že byste měl zkusit *Umění zavodit v dešti*. Doporučuju ji všem našim stálým klientům. Víím, že se o ní říká, že je příliš smutná, ale...“

Lesk v jeho očích připomínal válečné ohně. „To ne. Nikdy. Ani kdyby to byla poslední kniha na světě. Kdybych se chtěl ponořit do něčích nesmyslných požitkářských žvástů, radši bych začal poslouchat podcasty.“

Držela jsem jazyk za zuby. Věc se měla tak, že jsem tuhle knihu opravdu milovala. A milovala jsem i podcasty, ale především

proto, že mě nebavilo posedávat sama v tichém bytě. Některé byly skutečně zábavné – klasické kousky předčítané nevýrazným monotónním hlasem, který vám umožní lépe usnout. Nevíte, co je skutečný klid, dokud neusnete u Prousta předčítaného v b moll.

Poté se Arthur odebral pryč a přitom si polohlasně mumlal cosi o římských vítězstvích, literárních zrudnostech a knihovnicích, které by měly vědět, kdy si mají své nejapné názory nechat pro sebe.

A já se za ním dokázala jen usmívat, protože jsem měla pocit, že jsem právě snědla tucet kornoutů ze zmrzlinou.

„Nemůžu uvěřit, že ses právě střetla s Arthurem McLachlanem a zůstala jsi naživu, abys o tom mohla vyprávět,“ ozval se za mnou hluboký zvučný hlas. Ohlédla jsem se a uviděla Matea, kolegu knihovníka, který měl ve tváři výraz nepředstíraného úžasu.

Matea jsem měla vždycky ráda. Každý ho měl rád. Podle hlasu by se mohlo zdát, že je nejméně dva metry vysoký, ale měl postavu stejně drobnou jako já. K tomu je třeba přičíst inkoustově černou kšticu, která mu dodávala vzhled zpěváka nějakého boybandu, a ochotu všemu se zasmát. Včetně sebe. Bylo zkrátka nemožné neužívat si jeho společnost.

„Víš, co je ten člověk zač, že jo?“ zeptal se Mateo.

„Ne,“ odpověděla jsem a s nakrčeným čelem sledovala, jak pozlacená špička hole a semišové nášivky mizí v oddělení německé filozofie. „Měla bych? Nikdy jsem ho tu neviděla.“

„To je tím, že přichází hned při otvírače a nechává si pomocť jen od Octavie. O všech ostatních tvrdí, že mu při pouhém přiblížení se vyčerpávají mozkové buňky.“ Mateo mlaskl. „Ještě nikdy jsi tu neodemykala, takže jsi neviděla, jak ze všech zaměstnanců vždycky udělá vyděšené želé. Obvykle si musíme připravit mop na vytírání.“

Pomyslela jsem na jiskřičky v očích starého pána, které se objevily ve chvíli, kdy jsem mu začala odporovat, a zavrtěla jsem hlavou. „Tak hrozný není. Možná trochu mrzout, ale...“

„Jo, jasně,“ přerušil mě Mateo. „Mark Twain byl mrzout. Ebenezer Vydřigroš byl mrzout. Arthur McLachlan je satanův děda. Jednou kvůli němu uronila slzu dokonce i Octavia. Tak moc je hrozný.“

„Vážně?“

Tohle varování bylo mnohem závažnější, než si Mateo nejspíš uvědomoval. Ze všech zaměstnanců veřejné knihovny v Coeur d'Alene byla Octavia nejlepší – a nejhouževnatější. Mateo tu nastoupil, protože nejspíš neexistovalo zaměstnání, které by se tolik lišilo od jeho předchozí práce v nemocnici. V mém případě se četba stala jedinou činností, která mi opravdu šla. Zato Octavia byla opravdová knihovnice. Pracovala tu ještě předtím, než jsem se narodila, a podezřívala jsem ji, že se Deweyovu knihovnicí desetinnou soustavu naučila zpaměti. Jakože *úplně* celou.

Znáte ty situace, kdy někdo přijde do knihovny a shání takovou tu modrou knížku s tím divným písmem na přední straně? Ona pokaždé věděla naprosto přesně, kterou má ten člověk na mysli. Bez jediné chyby. Až vyrostu, chci být jako *ona*.

„Věř mi, Sloane,“ pokračoval Mateo, přešel mě pohledem od hlavy k patě a zatvářil se soucitně. „Jestli nechceš přijít o práci, drž se od něj dál. Roztrhá tě na kusy... A co je horší, bude si užívat každou vteřinu.“

Mateova slova se ukázala být pravdivější, než si dokázal představit.

Tedy ne ta část, která se týkala mého zaměstnání – práce knihovnice mi byla vším –, ale pokud šlo o Arthurovo urputné odhodlání udělat ze *mě* louži želé, tak se nemýlil. V následujících týdnech ten stařík rozpoutal tažení, za něž by se nemusel stydět ani sám Caesar.

„Dobré ráno, Sloane,“ pozdravil mě hned následujícího dne po našem prvním setkání. Byla jsem tak překvapená, že ho opět

vidím – a navíc v tom stejném na loktech záplatovaném saku –, že jsem málem upustila dvoukilovou hromadu *Kryptonomikonů*, které jsem právě ukládala do police. „Dnes pro mě žádné doporučení nechvalně proslulých historiků nemáte?“

Mateo vypíslk a schoval se za nejbližší stolek s počítačem, ale já jsem nehodlala Arthura nechat tak snadno vyhrát. Obzvláště když jsem se mohla uchýlit pod ochranu Neala Stephensona.

„To ne, ale Reese Witherspoonová právě vydala seznam letních tipů na čtenářské kluby. Ráda vám dám stranou cokoli, o co projevíte zájem.“

Arthur tak vykulil oči, že jsem se začala bát, aby mu nepraskla nějaká žilka. „Tato slova už přede mnou nikdy neopakujte, mladá dámo.“

„Cože?“ opáčila jsem vesele. Můj vrozený šarm druhořadé Pollyanny se rozjížděl na plné obrátky, ale to jen proto, že s čímkoli menším by se nespokojil. „Myslíte Reese Witherspoonovou, nebo knižní klub? Doufám, že to nebylo to druhé. Vždycky jsem toužila v knihovně založit čtenářský klub, ale zatím se mi nepodařilo přesvědčit Octavii, aby na to vyhradila nějaké finance.“

„To ji šlechtí. Věděl jsem, že musí existovat nějaký důvod, proč jsem si tu ženu oblíbil.“

Nachýlila jsem hlavu na stranu a předstírala, že si ho se zájmem prohlížím. „Nechtělo by se vám mi pomoci takový klub rozjet? Dala bych vám dobrovolnickou přihlášku. Scházeli bychom se nad šálky horkého kakaa a společně prošli seznam děl Johna Greena.“

„Nonsens!“

Od toho dne přicházel Arthur každý den ve stejnou dobu. Bylo na minutu přesně deset třicet, tedy třicet minut poté, co jsem přišla do práce. Taková přesnost mi samozřejmě nemohla uniknout – a ani Mateovi, který se pokaždé vytratil v okamžiku, kdy svou Nemesis jen zahlédl.

„Mimochodem, mluvil jsem o vás s vaší šéfovou,“ utrousil Arthur, když dusal kolem mě, a jeho kroky doprovázely

pravidelné údery hole o podlahu pokrytou modrým kobercem. „Varoval jsem ji, že pokud založíte čtenářský klub, napíšu dopis starostovi a nechám tohle místo zavřít. To můžu, víte?“

„Taková hanba, pane McLachlane,“ pokárala jsem ho. Odložila jsem balík papírů určených k recyklaci, které jsem třídila, a sladce se na něj usmála. „Bránit veřejnosti v přístupu ke knihám? Co bude následovat? Uzavření cukráren? Zakrývání duhy na obloze?“

„Grrr!“

Během dvou měsíců, které pak následovaly, nade mnou Arthur McLachlan ztratil veškerou moc. Když ho Mateo viděl přicházet, stále se utíkal schovat nebo – jako v této konkrétní situaci – se přikrčil za mnou, ale já jsem se nebála. Byla jsem z tužšího těsta. A především... ve skutečnosti jsem Arthura měla ráda.

„Jestli mě obětuješ tomu starému kozlovi, budu po zbytek dne mimo provoz,“ varoval mě toho dne Mateo. Křečovitě se mě přitom držel horkýma rukama ušpiněnýma od inkoustu. Nejspíš mi udělá fleky na mé oblíbené žluté sukni, ale to nebyla žádná novinka.

„Jsem si naprosto jistá, že to byli naopak kozlové, kteří byli v minulosti obětováni.“

„Ty víš, jak to myslím,“ bránil se. „Nechápu, jak dokážeš vydržet, jakým způsobem s tebou mluví. Když si tě na kobereček zavolá Octavia, obvykle tě rozbrečí. Někdy i několikrát.“

To byla pravda, ale Octavia mi jen málokdy sdělila něco pěkného. Naše dnešní schůzka byla obzvlášť drsná a ještě teď mě pálily oči, protože zastavit pláč se mi podařilo teprve před malou chvílí.

„Neumím to vysvětlit.“ A opravdu jsem nemohla. Rozhodně ne tak, aby to Mateo pochopil. Málem jsem tomu nerozuměla ani já. Věděla jsem jen to, že jsem si ta krátká střetnutí s Arthurem McLachlanem začala užívat. Měl jazyk jako břitvu a tón palčivý jako kyselinu, ale nikdy mi nezasadil zásah

hlubší, než bych dokázala snést. A vždycky to vypadalo, že mě rád vidí, přestože by ho nic na světě nepřinutilo, aby to dal nějak najevo.

„Překrásný den, nemyslíte?“ zavolala jsem na něj, zatímco se Mateo rozhodl pro ústupovou strategii. „Sluníčko svítí, hřbety všech našich svazků depresivní německé filozofie jsou netknuté a polovina našich knihovníků se před vámi běžela schovat do temných koutů.“

„Dnes ne, Sloane,“ zarazil mě Arthur. Když mě míjel, klopil hlavu a jeho krok se zdál neobvykle vratký.

Zastavila jsem se uprostřed uličky s rukou nad *Malou princeznou*, protože jsem měla v plánu podstrčit ji do jeho hromádky knih, jakmile se nebude dívat. Uplynulý týden jsem strávila vymyšlením plánu tak dábelského, že by měl naše podivné přátelství posunout na vyšší úroveň, a tohle se mi zdálo jako nejlepší strategie.

„Co se děje?“ zeptala jsem se. „Něco není v pořádku?“

„Prostě bych si dnes rád prošel knihovnu v klidu, pokud vám to nevadí,“ utrl se na mě a tentokrát jsem v jeho hlase slyšela skutečný hněv. „Nemám zapotřebí, abyste mě sledovala na každém kroku, jako bych byl ztracené dítě, a zpochybňovala všechno, co udělám.“

„Nechtěla jsem... Totiž, nejsem...“ Hlas se mi vytratil do ztracena a ucítla jsem, jak se mi po těle rozlil bodavý pocit. V takových situacích jsem obvykle běžela pryč se staženým ocasem, ale tentokrát mě cosi přinutilo zůstat na místě. Možná za to mohl náhlý zmatek vyvolaný skutečností, že Arthur najednou vypadal na svých jednaosmdesát, ale měla jsem podezření, že to spíš bylo tím výrazem, který měl ve tváři. Místo rozčilení či pobavení, na něž jsem u něj byla zvyklá, se zdál prostě... *smutný*.

„Mrzí mě, jestli máte špatný den,“ zkusila jsem to. A protože jsem to zkrátka nedokázala nechat být, dodala jsem: „Pokud vám to pomůže, ani ten můj nestojí za nic.“

Mé prohlášení ho zřejmě trochu probralo. „Proč? Co je s vámi?“ Otočil se a přes okraje drátěných obrouček svých brýlí se na mě upřeně zadíval. „Co se stalo?“

„Nic katastrofálního,“ ujišťovala jsem ho a se zachvěním jsem si vybavila setkání s Octavií. „Otevřelo se místo v akvizičním výboru knihovny a já ho nedostala. Právě před malou chvílí mi to sdělila šéfová.“

Přimhouřil oči, prohlížel si mě a zamračeně přitom křivil horní ret. „A proč jste ho nedostala?“

Místo odpovědi jsem mu nabídla jen pokrčení rameny. Pravdou bylo, že Octavia mě na takovou pozici považovala za příliš sentimentální, ale to by někdo jako Arthur McLachlan nepochopil. Všechny knihy na jeho osobním čtenářském seznamu se nesly v duchu hluboké temné pochmurnosti. Náročné filozofické svazky, válečné životopisy a sem tam nějaký krvavý thriller... Pokud kniha nebyla zosobněním všeho, co je na lidstvu hrozné, neměl o ni zájem.

„Klidně mi můžete říct, co jste provedla,“ zabručel a ztěžka se opřel o hůl. Měla jsem podezření, že mu dlouhé postávání nedělá dobře, ale byla jsem dost chytrá na to, abych mu nenabízela židli. „Tak o co šlo? Nechala jste na všech westernech oslí uši? Udělala chybu ve výslovnosti při vyprávění pohádky?“

Nemohla jsem si pomoci, ale jeho předstíraný sarkasmus mě rozesmál. „Jak se opovažujete, pane McLachlane?“ popichovala jsem ho. „Za koho mě máte?“

Ten krátký projev vřelého přátelství byl ale chyba. V tomto rozpoložení, s nakrčeným čelem a s tím bouřkovým mrakem, co se mu začal formovat nad hlavou, vypadal Arthur přesně tak strašidelně, jak ho původně popisoval Mateo.

„Takže?“ zopakoval. „Co se stalo?“

V posledním marném pokusu udržet veselý tón jsem rozpráhla ruce. „Kolik máte času?“

K mému překvapení se krátce štekavě zasmál. Tedy já jsem si alespoň *myslela*, že to byl smích. Zazněl v tom ale i chrčivý

podtón, který se mi ani trochu nelíbil. „Nechte mě hádat,“ prohlásil. „Hledají někoho méně naivního.“

Zamrkala jsem. Jeho přesný odhad mě překvapil. Octavia sice nepoužila slovo *naivní*, ale nebezpečně se tomu blížila.

„Nejsem naivní,“ bránila jsem se, ale ten protest zněl chabě i mým vlastním uším. „Vím toho spoustu. A spoustu jsem si toho přečetla.“ Hluboko uvnitř jsem věděla, že to neříkám ani tak Arthuru McLachlanovi, ale spíš celému světu jako takovému. Na tom ale nezáleželo. Věřil mi asi tolik jako všichni ostatní.

„Cha!“ Obrátil se a pokračoval v cestě do zadní části knihovny. „Číst o životě není totéž, jako kdybyste ho žila. Věci, které o skutečném životě víte, by se vešly do špičky téhle hole.“

„To není pravda,“ protestovala jsem za jeho vzdalujícími se zády. A nebyla, skutečně ne. Sice jsem zatím nestačila odškrtnout všechny položky v pomyslném seznamu životních přání, ale bylo mi teprve dvacet sedm. Měla jsem vysokoškolský titul. Byla jsem výdělečně činná a zasnoubená, s výhledem na brzké manželství. Tyhle věci neměly pro starého hádavého bručouna žádný význam, ale pro mě znamenaly hodně.

Záleželo mi na nich.

Zastavil se na tak dlouho, aby se ke mně mohl obrátit. „Jak je to dlouho, kdy vám na něčem záleželo tolik, že jste ani nemohla jíst?“ zeptal se nesmlouvavě. „Nebo spát? Kdy naposledy jste v sobě cítila hořet plamen života tak intenzivně, že to až bolelo? A *bojovala* jste vůbec někdy za něco, co jste milovala?“

Když nedostal okamžitou odpověď, odfrkl si. „To jsem si myslel. Měla byste mě nechat na pokoji. Nejsem váš domácí mazlíček ani místní maskot. A *rozhodně* nejsem váš přítel.“

Najednou jako by mi z plic zmizel veškerý vzduch.

„Je mi jasné, co jste zač,“ dodal. „Máte to napsané na čele tak čitelně jako slova na stránce knihy.“

Neměla bych se ptát. Postavit se před někoho a požádat ho o pravdivou odpověď, z toho nikdy nemohlo vzejít nic dobrého. Obzvlášť když o to žádal někdo jako já.

Přesto jsem to udělala.

„A co jsem tedy zač?“

„Jen ozvěna, která nemá nikoho a nic, co by mohla označit za vlastní,“ prohlásil bez okolků Arthur. Očividně to bylo něco, nad čím důkladně přemýšlel. „Přátelská maska. Prázdný úsměv. Vyděšená malá holka, která se bojí mít vlastní názor a přísává se na větší a zářivější životy druhých, protože není ochotná naplno prožít ten svůj.“

Když skončil, nedalo se určit, kdo z nás utrpěl větší šok. Jeho tvář celá zpopelavěla a ramena se mu třásla, jako by mu došla veškerá síla. Byla jsem si jistá, že vypadám úplně stejně.

„Arthure,“ zalapala jsem po dechu.

„Ne-“ začal, ale netušila jsem, co chtěl říct. *Nezačněte mi tu brečet? Neberte mě za slovo? Nečekejte, že mě tu ještě někdy uvidíte?* Než to stačil dokončit, Mateo mě objal kolem ramen a odváděl mě do bezpečí. Arthura tam nechal stát. Stařík chvíli zíral do prázdna a potom oddusl pryč.

„Varoval jsem tě, že se to stane,“ poznamenal Mateo cestou. „Lidi jako on jsou všichni stejní. Jsou šťastní až tehdy, když se každý kolem nich cítí mizerně. Jako moje máma. A když nad tím přemýšlím, tak i ta tvoje.“

„Tvoje máma je nejúžasnější osoba pod sluncem,“ opáčila jsem, ale nemělo to cenu. Zvláště když se Mateo rozhodl zajistit, že budu bezpečně ukrytá za pultem v oddělení rešerší, z dosahu jakékoli hrozby – a především Arthura. „A na Arthura se nezlobím. Ne doopravdy. Byl to prostě jen dlouhý den.“

„Sloane, nejsi tu ještě ani hodinu.“

„Fajn, tak to byl dlouhý týden.“

„Dnes je pondělí.“

Zhluboka jsem si povzdechla a klesla do zchátralé otočné židle určené pro každého nešťastného knihovníka, který měl tu smůlu, že byl přidělený právě sem.

Netušila jsem, proč si všechny nejhorší kusy nábytku našly cestu právě do oddělení rešerší, ale zkrátka to tak bylo. V době

digitálních slovníků a Wikipedie si lidé této práce už nevážili jako kdysi.

„Jde o to křeslo v akviziční radě, že jo?“ poznamenal Mateo. „O tu dnešní schůzku s Octavií? Ta tě tolik trápí?“

Pokud se zprávy na malém městě šířily rychle, tak ve veřejné knihovně kolovaly rychlostí světla. „Ty už jsi o tom slyšel?“

Jeho rozpačitý úsměv mi jako odpověď úplně stačil. „Jestli to pro tebe tolik znamená, odmítnu to,“ nabídl mi. „Lincoln to se mnou chtěl dnes večer oslavit, ale...“

„Moment,“ zamžourala jsem na Matea protivně vlhkýma očima. „To místo jsi dostal ty?“

Mateo se široce usmál a přikývl. Radost mu vyzařovala z celého těla.

„Věřila bys tomu? Já. Octavia usoudila, že mám dobrý cit pro to, co mají lidé na srdci.“

Kdyby na tom bylo alespoň zrnko pravdy, musel by si uvědomit, jak moc jeho slova a to, že hodlá ustrnout v křeči a všechno to vzdát, zraňují *moje* srdce. Než se tahle nabídka konečně naskytlá, o to místo jsem usilovala celé roky. Na jeho získání jsem pracovala hodiny a hodiny. Většina lidí si myslí, že křeslo v akviziční radě nabízí jen možnost vybírat, jaké knihy se nakoupí a postaví do polic. Pro mě to ale znamenalo příležitost ovlivnit společnost, zasahovat do ní až do hloubky a mít vliv na životy lidí. *Ochránkyně moudrosti. Dobrá víla literatury*. Stačilo na to jen pomyslet, a naskočila mi husí kůže.

Abych byla zcela upřímná, viděla jsem v tom i možnost dokázat, že nejsem jen pouhou ozvěnou, ale nahlas bych to nikdy nepřiznala. Ne dokud byl Arthur McLachlan stále v budově.

„Mateo, to je úžasné!“ Otřela jsem si oči a vrhla se mu kolem krku. Stejně jako já byl cítit tonerem do tiskárny a antibakteriálním gelem. „Měl jsi mi to říct rovnou. Blahopřeju.“

Podle toho, jak se najednou celý roztrásl, se dalo snadno poznat, jak ho to potěšilo. „Myslíš to vážně? Tak trochu jsem se ti to bál říct, ale nakonec by to stejně nějak prasklo. Dnes

večer by sis měla vyrazit se mnou a s Lincolnem. Vždycky tě moc rád vidí.“

Mateo říkal naprostou pravdu. Jeho přítel Lincoln mě *skutečně* vždycky rád viděl, ale bylo to tím, že vždycky rád viděl kohokoli. Byl to umělec, který pracoval s řetězovou pilou, což znamenalo, že většinu času trávil ve svém ateliéru a přetvářel polena v dekorativní stvoření z lesů. A odpovídal tomu i jeho humor.

„Díky, ale po práci mám jít na večeři s Brettovou rodinou,“ odmítla jsem. „Budou tam i jeho sestry. *Všechny* jeho sestry.“

Díky náhlé úlevě působil Mateo ještě sympatičtějším dojmem. „Už se nedivím, že tě ten starý bručoun dneska tolik dostal. Když jsi naposledy večeřela se svými budoucími švagrovými, tři dny jsi byla úplně vyřízená,“ zazubil se a podal mi hromádku časopisů, které bylo třeba vytřídit, než se vyhodí. „Tvůj problém je, Sloane, že přitahuješ osobnosti, které jsou silnější než ty.“

Myslel to dobře, ale přesto mě to tvrdě zasáhlo. Skoro jsem viděla, jak mu Arthur sedí na rameni a špičkou hole z něj ta slova vytlouká.

„Vážně?“ podařilo se mi vyloudit chabý úsměv. Byla jsem v tom dobrá. Rozhodně jsem měla spoustu praxe.

Mateo na mě mrkl. „Ještě jsem nepotkal nikoho, kdo by tě nepřinutil s křikem utéct. Asi by sis na to měla zvyknout.“

2

Věřte nebo ne, ale byla jsem zasnoubená s doktorem. Technicky vzato to byl chiropraktik, ale už v raných fázích našeho vztahu jsem se ho naučila představovat jediné jako doktora Marcowitze. V opačném případě došlo k ukrutné bitvě.

A vzhledem k tomu, že jednou z mých životních priorit bylo vyhýbat se bitvám za každou cenu – obzvláště těm ukrutným –, rychle jsem se přizpůsobila. Nebyl sice doktor medicíny, ale měl doktorát a byl s tím naprosto spokojený. V takových věcech byl Brett opravdu dobrý. Nikdo si s ním nedovolil jednat jinak než s respektem, protože on by nic jiného ani nepřipustil.

„Brett hlásí, že bude mít zpoždění.“ Jeho matka byla kulatá dáma s kulatým obličejem, kulatou přílbou rudých vlasů a s vůlí téměř stejně silnou, jako byla ta jeho. S povzdechnutím zavěsila. „Jestli se máš stát doktorovou ženou, budeš si na to muset zvyknout, Sloane.“

Ignorovala jsem její dvojznačnou poznámku – *jestli, jestli, jestli* – a usmála jsem se. „Pacienti jeho nasazení určitě oceňují. Co ho zdrželo?“

Mrkla na mě a její oči v tu chvíli zahanbily veškeré kruhové předměty na světě. Jako by vystoupila ze stránek učebnice základní školy.

Obdélník byl obdélník. Čtverec byl čtverec. Francine Marcowitzová byla kruh. Takové věci jsme všichni brali jako samozřejmost.

„Problém je v tom, že můj syn je nejlepším chiropraktikem v okruhu pěti set kilometrů.“

Vidíte? V *okruhu*. Tohle nebylo normální.

„Touhle dobou je po něm obrovská sháňka. Jestli to tak půjde dál, budeme rádi, když se vůbec ukáže na svatbě.“ Zasmála se, jako by právě řekla kdoví jak úžasný vtip. Dloubla do svého manžela loktem, jenž byl jedinou částí jejího těla, která neměla kulatý tvar, a dodala: „No, nebylo by to šílené, Stane? Ženich na útěku? Už jsi něco takového slyšel?“

Stan o ničem takovém samozřejmě neslyšel. Jakmile se totiž pod jeho střechou na delší dobu sešly spolu s jeho manželkou i všechny dcery, Stan neslyšel vůbec nic. Kdyby nepracoval jako realitní makléř, jistě by udělal báječnou kariéru v oboru diplomacie.

„Nech to ubohé děvče na pokoji,“ zamumlal a vrhl mým směrem omluvnou grimasu. „Copak nevidíš, že ji uvádíš do rozpaků?“

„To nevdá,“ ozvala jsem se rychle a nebyla to lež. Ne tak docela. Jakékoli rozpaky, které jsem mohla cítit, se rozplynuly pod silou drtivé náklonnosti, jež se na mě vyřinula pokaždé, když jsem otevřela dveře tohoto domu. „Jsem na Bretta pyšná, že má tak jasně srovnané priority. Můžeme si užít pěknou a příjemnou večeři i bez něj.“

Ale tohle lež *byla*. Přestože tento dvoupatrový dům postavený v koloniálním stylu působil po všech stránkách opravdu příjemně, s jeho obyvateli tomu bylo přesně naopak. Tři Brettovy sestry... nebyly kulaté. Byly vysoké jako on. Sebevědomé jako on. Co jsem si však nedokázala vysvětlit, byla skutečnost, že mi z nějakého zvláštního důvodu neúnavně projevovaly náklonnost.

Stejně jako on.

„Tady jsi, Sloane. A vypadáš tak úchvatně, že bych tě nejradši snědla.“ Nejstarší z jeho sester – další *vždy-mě-oslovujte-dok-torko* –, dentistka jménem Tabitha, proplula dveřmi a uchopila mou tvář do dlaní. „Odkud máš ty šaty? Z obchodáku pro knihovníky?“

Vzhledem k tomu, že jsem si po práci nestačila převléknout žlutou sukni ušpiněnou od inkoustu, nebylo to tak úplně nezasloužené.

„Ahoj, Tabitho,“ přivítala jsem ji, ale to už se ve dveřích objevily další dvě Brettovy sestry, které jí byly v patách. Marcowitzovi byli fanoušky formální koktejlové hodinky před večeří, což v praxi znamenalo, že jsme natlačení v houfu popíjeli gin s tonikem. Obvykle jsem nakonec měla v žaludku tolik tekutiny, že se do mě žádné jídlo nemohlo vejít. „Ahoj, Rachel. Ahoj, Rosalie.“

„Já jsem Rosalie,“ ozvala se ta vpravo. Potom kývla na ženu stojící vedle sebe. „Rachel poznáš podle těch roztrpených konečků.“

Rachel, které bylo dvaadvacet a byla dokonalou kopií Rosalie, se narodila o deset měsíců dřív. Teď vyplázla jazyk. Viděla jsem jejich fotografie z dětství a mohla jsem tedy potvrdit, že to technicky vzato nejsou dvojčata, ale přesto jsem je od sebe nedokázala rozeznat. Obě měly překrásné šedé oči, rty ve tvaru Kupidova luku a lesklé mahagonové vlasy, které dle mého názoru nikdy nemohly mít roztrpené konečky.

Jak jsem se už zmínila, byla tu nepopiratelná rodinná podoba. Brett byl stejně atraktivní jako ony. Občas jsem se na něj podívala a pomyslela si, jak by tak nádherná lidská bytost mohla chtít mít cokoli společného se mnou.

„Závidíš, že mi vlasy rostou dvakrát rychleji než tobě.“ Rachel se rozvalila na pohovku hned vedle mě a propletla naše prsty. „Mám dobrou zprávu, Sloane. Mluvila jsem s kamarádkami z týmu a všechny do toho půjdou.“

Zamrkala jsem. Bylo obtížné vyrovnat se se vším tím ginem a tonikem v žaludku a zároveň s ragbyovým stiskem její ruky. Byla jsem ale dost chytrá na to, abych se z něj nepokoušela vymanit. Kdybych se totiž s kteroukoli ze sester Marcowitzových pokoušela přetahovat o své končetiny, pokaždé bych prohrála.

„Do čeho že půjdou?“ zeptala jsem se.

„Skvělé!“ Tabitha se nenamáhala vzít mou otázku na vědomí. „Budeme tam my tři a sestřenka Dora, takže nás bude kolik? Osm?“

„Jestli Brett splní své výhrůžky a bude mít dva svědky, budeme potřebovat ještě další dva lidi, ale to vyřešíme. Neříkala jsi, že sis vzpomněla na nějakého kamaráda, Sloane? Někdo z knihovny, kdo by přinejhorším mohl pomoci?“

Okamžik poznání mě zasáhl téměř stejně tvrdě jako gin můj žaludek. „Aha! Mluvíte o družičkách.“

„Šaty navíc bychom mohly koupit už teď a necháme je upravit, až se bude blížit říjen. To nebude problém, že ne, mami?“ Tu otázku položila Rosalie. Ze všech Marcowitzových mě nejvíc děsila právě ona. Bylo jí teprve dvacet tři a už řídila tři různé hotelové franšízy. Byla jsem si téměř jistá, že nepřestane, dokud nebude vlastnit všechny.

„Nevidím důvod, proč by ne. Přidej to k objednávce. I kdyby nás to mělo stát poslední pěták.“

Stan se zachmuřil. „Máš na mysli můj pěták.“

„Nebud' takový skrblík.“ Francine svého manžela plácla přes paži. „Jde o svatbu tvého jediného syna. Pokud chceme, aby byly na obou stranách vyrovnané počty, musíme to tak udělat. Je jasné, že Brett má velký okruh známých.“

Snažila jsem se nedat najevo, jak je mi taková konverzace nepříjemná. Když mě Brett požádal o ruku, představovala jsem si tichý obřad na pláži. Nenáročný, prostý a tak rychlý, jak jen to půjde. Představa, že stojím v nařasených bílých šatech přede dveřmi obrovského kostela – ze všech lidí právě *já* – mi připadala absurdní. Veřejné projevy nikdy nebyly mou silnou stránkou. Stejně jako nařasené šaty. Necítila jsem se v nich dobře ani v pěti letech, kdy mi skutečně slušely. Na všech fotkách z dětství jsem vypadala spíš jako postava z westernu.

Brettův okruh známých byl naneštěstí opravdu velký. Abychom mohli uspořádat jen prostý obřad kdesi na písku, nesmělo by na něm záležet tolika lidem. Včetně mě.

„To je od vás opravdu hezké, ale...“

„Žádné ale.“ Rachel konečně pustila mou ruku. Pár vteřin trvalo, než se mi do ní vrátila krev, ale když se jí to podařilo, vtrhla do krevního řečiště s velkou dávkou pomstychtivosti. „Teď jsi součástí rodiny, Sloane. To je to nejmenší, co můžeme udělat.“

„Samozřejmě!“ zvolala Tabitha.

„Na to si připiju,“ přidala se Rosalie.

„Jakmile podepíšete oddací list, už nebude cesty zpět,“ ozvalo se Francinino tlumené zamumlání.

Po takovém výstupu jsem neměla to srdce jim říct, že Mateo je spíš kolega z práce než kamarád, a navíc nebylo pravděpodobné, že by byl ochotný si obléknout šaty pro družičky. Mé doznání, že nemám *jiného* blízkého přítele, vyvolalo takové zděšení, kterému se svou intenzitou mohla vyrovnat snad jen vlna laskavosti, jež následovala. Nabídlí mi totiž, že se o naplnění potřebného počtu hostů postarají.

Chtěla bych vidět někoho, kdo by si dokázal představit lepší budoucí švagrové, než byly tyhle. Vážně. Pár zlomených prstů bylo ve srovnání s tak bezpodmínečným přijetím jen nízkou cenou, kterou jsem byla ochotná zaplatit.

„Do svatby jistě někoho seženu,“ prohlásila jsem hlasem, který se zachvěl jen nepatrně. Do chvíle, kdy se oficiálně stanu součástí rodiny Marcowitzových, zbývaly čtyři měsíce, a tak jsem si se splněním takového slibu nedělala starosti.

Najít si přátele, to bylo přece něco, co obyčejní lidé dělávali každý den. Navštěvovali sportovní kluby a naráželi na sebe v kavárnách. Seznamovali se ve frontách na úřadě a mačkali se spolu na zadních sedadlech taxíku.

Pomalu mi táhlo na třicet a ani trochu mi nevadilo, že nemám žádnou přítelkyni typu Diany Barryové nebo Charlotte Lucašové. Opravdu ne. Jednou jsem ji měla, ale pak jsem ji ztratila.

A jednou to naprosto stačilo.

3

Rozdíl mezi vřelým – ačkoli poněkud vysilujícím – přivítáním, kterého se mi dostalo v rodině Marcowitzových, a večírkem, jenž se konal o několik dní později v mém rodném domě, byl jako z nějaké zvrácené pohádky.

Slovo „rodný“ je však v tomto případě poněkud nadnesené. Rodiče tam totiž žili teprve pár let. Předtím prodali všechno, co měli – a taky pěkných pár věcí, které neměli –, aby si mohli pořídit dvoupokojový byt v domě u jezera s přístupem na střešní terasu a do posilovny s nepřetržitým provozem. Kam až moje paměť sahala, na terasu nikdy nevčkročili a nebyla jsem si tak úplně jistá, jestli tam nějaká posilovna vůbec kdy byla. Jenže jakmile se rodiče jednou pro něco rozhodli, urputně na tom trvali.

„Aha, dobře, že jsi tady. Požádala bys laskavě svého otce, aby zavolal instalatéra? Potřebuju, aby se podíval na drtič odpadu ve dřezu.“ Máma otevřela dveře dokořán a ihned odkráčela pryč. Podlaha se otřásala pod každým jejím krokem. Přestože nebyla nijak zvlášť mohutná, vlastně vypadala jako o trochu starší a opotřebovanější verze mě samé, kráčela, jako by na ramenou nesla tíhu celého světa.

„A mohla bys říct své matce, že nejsem telefonní ústředna? Jestli potřebuje instalatéra, může si ho zavolat sama.“ Otec mě pak trochu se zpožděním políbil na čelo. „Ahoj, broučku. Vypadáš unaveně.“

„No tedy, Jamesi. Takové věci se ženám přece neříkají.“

„Pokud je tou ženou moje dcera, můžu si říkat, co chci.“

„Jak by se ti líbilo, kdyby vplula do dveří a oznámila ti, že ti začínají odumírat vlasové kořínky?“

„Nic mi neodumírá. Příroda uzdravuje. Je to jen součást přirozeného procesu.“

Úder na druhé straně zdi jasně signalizoval, že pár žijící ve vedlejší bytě si tuto výměnu názorů neužívá o nic víc než já. Obvykle jsem se účasti v šarvátkách rodičů vyhýbala. Raději jsem volila zbabělý přístup, který spočíval v tom, že jsem je navštěvovala jen v případech nouze a navíc tehdy, kdy měl jeden z nich v plánu opustit dům.

Aktuální situace se sice nedala tak úplně považovat za stav nouze, ale po návštěvě u Marcowitzových se tomu opravdu hodně blížila.

„Máš tu ještě moji krabici s věcmi z vysoké?“ zeptala jsem se dřív, než některý z nich stačil opět spustit. „Pamatuju si, kde byla ve starém domě, ale nejsem si jistá, jestli jste ji během stěhování nevyhodili nebo neodvezli do skladu.“

„Věci z vysoké?“ Máma se otočila a těžkým krokem se vracela ve vlastních stopách zpátky. Od chvíle, kdy se sem rodiče přistěhovali, bydleli v bytě pod nimi už tři různí majitelé. Teď už se dal používat jen jako ubytování airbnb. Byl nabízen pod heslem „Pozor, straší tam“, takže klienty výkřiky a náhodné otřesy, jež rozhoupávaly obrazy na stěnách, neznechucovaly, ale připadaly jim okouzlující. „Na co je potřebuješ? Doufám, že si nechceš pořídit další vysokoškolský titul. Ach bože. Brett se s tebou rozešel? Říkala jsem ti, že to nevydrží, Jamesi. Vzpomínáš? Říkala jsem, že není možné, aby takový muž...“

Zhluboka jsem se nadechla, zatnula pěsti, až se mi nehty zařezávaly do dlaní, a v duchu si připomínala, že poznámky mé matky jsou jen poněkud kousavější verzí Francine Marcowitzové. Stejnou věc jsem svému odrazu v zrcadle opakovala častěji, než bych dokázala počítat.

„Hledám jen kontakty na pár někdejších spolubydlících, to je všechno,“ vysvětlovala jsem tak vesele, jak jsem dokázala. „Mám málo družiček. Přes facebook se mi je nepovedlo vypátrat, tak jsem si říkala, že se mi to třeba podaří staromódním způsobem.“

„Málo družiček?“ opakovala máma přesně ve stejnou chvíli, kdy se ozval otec. „Jestli nějaké takové krámy ještě máme, tak budou ve sklepě.“

„Sloane, vyříd' prosím otci, že tvé vzácné upomínkové předměty z dětství nejsou žádné *krámy*.“

„Sloane, vyříd' prosím matce, že jestli mi chce něco sdělit, ať mi to řekne přímo.“

Těch pár slov stačilo k tomu, aby se do sebe pustili nanovo. Vzala jsem si klíč od sklepa pověšený u dveří a vyplížila se ven. Úleva, jež mě zaplavila, byla zhruba stejně velká jako pocit viny. Možná to bude znít bezohledně, ale neviděla jsem důvod, proč bych se tam měla dál zdržovat a čelit vlnám jejich vzájemného pohrdání. Naučily mě tomu tvrdé životní lekce.

Naplňování slibu „dokud nás smrt nerozdělí“ může mít mnohem hrozivější podobu, když to sledujete zblízka a tak dlouho jako já. Většina lidí – normálních lidí – by už dávno vyplnila rozvodové papíry, ale my Parkerovi jsme nikdy neuměli žít sami. Stejně jako zvířata na biblické arše i my životem proplováme v párech. Dědeček a babička. Máma a táta. Sloane a Emily.

A pak už jen Sloane.

Kdyby ve mně bylo alespoň něco z mých rodičů, zvládala bych osamělý život lépe, ale já to postrádala. Žádnou z jejich vlastností – hádavost a vášeň, obavy a zvědavost – jsem nezdělala. Byli jeden na druhého tak fixovaní, že jsem se do jejich života nevěšla. Svým způsobem mě dojímalo, jak spolu ti dva žili, dýchali a bojovali a každý den tak prožívali otřískanou verzi šťastného konce.

Vidíte? Tohle vám o „a potom žili šťastně až navěky“ nikdo neprozradí. Občas prostě žádné „šťastné“ není. A jindy zas chybí

ono „navěky“. Zůstane jenom „potom“. Víím to lépe než kdokoli jiný. Svě „potom“ jsem prožívala většinu života a slibům z pohádek, kterými mě krmili v dětství, se to ani vzdáleně nepodobalo. Literatura byla takových lží plná.

Tennysonovo „je lepší lásku mít a ztratit ji než nikdy nemilovat“? *Lež.*

Dostojevského „čím temnější noc, tím jasnější hvězdy“? *Lež.*

Ani J. K. Rowlingová si s tím neporadila líp. „Ti, které milujeme, nás nikdy skutečně neopouštějí, Harry. Jsou věci, jichž se smrt nedotkne.“ *Ani zdaleka. J. K., pleť se v tolika věcech.*

A proto jsem byla odhodlaná si tu chybějící družičku ulovit, i kdyby mě to mělo zabít. Což se – vzhledem k tříštivému zvuku, který se ozval za dveřmi – klidně mohlo stát.

„*Provdám se za doktora Bretta Marcowitze,*“ prohlásila jsem nahlas, abych si dodala sílu, kterou jsem potřebovala k překonání chodby a přivolání výtahu jedoucího do suterénu. „Naše svatba *bude* dokonalá. A *budeme* žít klidně a pokojně až do konce svých dnů.“

A pokud si jistý nabručený kdosi, který má brýle s drátěnými obroučkami, hůl se zlatým hrotem a díru v místech, kde by mělo být srdce, myslí, že jsem naivní, tak ať. Ostatní ať si nechají své velkolepé, nablýskané životy.

Mně toho stačí mnohem míň.

Sotva jsem zastrčila klíč do speciálního zámku určeného pro sklep, výtah se rozjel směrem dolů, protože si ho přivolal někdo z dolního patra. Jakmile jsem klíčkem rychle otočila doprava, dveře se znovu otevřely a přistoupil ke mně muž s tak širokými rameny, že by vedle něj moji rodiče vypadali jako Cleaverovi. Vysílal do okolí vlny vroucího rozčilení, takže jsem se okamžitě narovнала a s vybuzenými instinkty se přepnula do nejvyšší pohotovosti.

„Pět,“ prohlásil, když se za ním zavřely dveře, a zamračeně dodal: „Už nemůžu ztratit ani minutu.“

„No, já už ale otočila klíčem.“

„Jakým klíčem?“

Zvedla jsem předmět doličný. „Klíčem, který nás nasměroval přímo do sklepa.“

„Cože?“ Bleskově se otočil a začal namátkou mačkat tlačítka výtahu. Žádné z nich se ale nerozsvítilo. „Nemůžete to zastavit?“

Zavrtěla jsem hlavou a s rukama za zády se přitiskla ke stěně výtahu. Něco na mém postoji – tak pokorném, příkrčeném – a snaze učinit se ještě menší ho přinutilo zhluboka se nadechnout a přestat se mračit.

„Promiňte, nechtěl jsem vás vystrašit,“ omluvil se a rukou si přejel po bradě porostlé strništěm, které bylo dlouhé tak akorát, aby se ozval šustivý zvuk. „Můžou za to ti lidé v bytě nade mnou. V životě jsem neslyšel tolik rámusu. Měl jsem namířeno k nim, abych to konečně zarazil.“

Přestože už se netvářil tak hrozivě, vyzářovalo z něj něco, co mi bránilo odlepit se od stěny. Byl zhruba mého věku a měl na sobě oblečení běžného nenápadného stylu, ale něco mi říkalo, že jeho nenápadnost vezme za své pokaždé, když někam vstoupí.

S Mateem to bylo stejné. I s Marcowitzovými. Byla to jedna z těch vlastností, které mě stejným dílem fascinovaly i odpuzovaly. Já sama bych za žádných okolností takový druh pozornosti přitahovat nechtěla, ale nemohla jsem přestat přemýšlet nad tím, jaké by to asi bylo. Být na světě natolik přítomná a být jeho součástí takovým způsobem, že nebude mít jinou možnost než se posunout a udělat mi místo. Já jsem do něj vždycky spíš nenápadně vklouzla jako ještěrka, která se snaží nedělat vlny.

Tenhle muž s výrazným obočím, tmavě hnědými vlasy, které potřebovaly zastříhnout, a nosem, jenž vypadal, jako by byl víc než jednou zlomený, rozhodně vlny dělal.

„Stejně by vám to moc nepomohlo,“ dokázala jsem ze sebe vypravit, když se výtah s trhnutím zastavil v nejspodnějším

patře. Dveře se otevřely a vpustily dovnitř poryv vlhkého zatuchlého vzduchu, který čpěl, jako by to bylo... bludiště plné nechtěných věcí. „Nepřestanou s tím. Myslím s tím ráumusem. Mluvíte o bytě 512, že?“

Ten muž najednou prudce natáhl ruku nad mou hlavu a zablokoval dveře, aby se nemohly znovu zavřít. Shlédl na mě a v hlubinách jeho hnědých očí se zkoumavě zablesklo. Na tom pohledu bylo něco povědomého, ale nedokázala jsem přijít na to co. „Vy je znáte?“

„V tomhle domě je zná každý,“ odpověděla jsem, což nebyla lež, takže mi to mé svědomí dovolilo. „Proč myslíte, že to airbnb nabízí tak levně?“

„*Duchové,*“ zamumlal a pustil dveře.

Když pak vystoupil a následoval mě do sklepa, srdce se mi v panice rozbušilo. Netušila jsem, proč se zdržel na kus řeči, ale už jsem přečetla dost thrillerů na to, aby se moje představitost – hyperaktivní i za lepších okolností – rozjela na plné obrátky a předložila mi velmi přesvědčivý scénář. Sklep byl plný míst, kde se dalo dobře schovat, a ten muž si očividně nevšiml, že jsem klíč stiskla v dlani tak, aby mi mezi prsty trčel jeho hrot. Mé šance mi ale i přesto připadaly příliš malé.

„Vy na duchy nevěříte?“ zeptala jsem se, protože mi to přišlo jako logická reakce.

Krátce se zasmál a znělo to trochu jako štěknutí, které mi připadalo stejně povědomé jako to zablýsknutí v očích. „Samozřejmě, že ne. *Věřím* v to, že lidé, kteří bydlí ve společném domě, by se měli alespoň pokusit být víc potichu. Myslím, že právě teď po sobě házejí talíře.“

To mě nepřekvapilo. Rodiče jeden druhého nikdy fyzicky nenapadli, ale proces ničení si užívali až příliš na to, aby se svého zvyku dokázali vzdát. Proto jsem nesnášela hlasité zvuky. A bouřky. Nebo situace, kdy jsem byla lapená ve sklepech s mužem, který vypadal, že proces ničení bývá jeho každodenním chlebem.

„Nakonec přestanou,“ ujišťovala jsem ho.

„To říkají všichni.“

Vzhledem k tomu, že se nezdálo, že by mě chtěl nechat jít, jsem začala pomalu couvat. Potom jsem ale patami vrazila do nějaké prázdné bedny a zavravorala.

V tu chvíli si mě poprvé všiml – myslím tím, že mě *skutečně* vzal na vědomí. Trochu nervózní, hodně plachá a s klíčem trčícím mezi prsty sevřenými v pěst. Stačil jediný pohled a z úst mu vylétlo polohlasné zaklení, za které by se nemusel stydět ani Arthur McLachlan.

Na jazyku jsem měla připravenou omluvu, ale on nezůstal dost dlouho na to, abych ji stačila vyslovit. S prudkostí, z níž se mi zatočila hlava, se obrátil na patě a vrátil se do výtahu. Ten ho jediným rychlým polknutím ukryl ve svých útrobách a já jsem tam zůstala stát samotná s takovým množstvím adrenalinu, že jsem nevěděla, co s ním.

„Tak... jo,“ prohlásila jsem ulehčeně. Připadala jsem si hloupě, že se mi tolik ulevilo. Doufala jsem, že mi zvuk vlastního hlasu pomůže cítit se aspoň trochu normálně. Nepomohl, ale nepatřila jsem k lidem, kteří by vzdávali předem prohrané bitvy. „Mám pocit, že to šlo docela dobře.“

Zaváhala jsem. Napůl jsem čekala, že uslyším nějakou odpověď, ale tady dole se neozýval jediný zvuk. Byla jsem tu jen já a ozvěna mých kroků. Já a rachotící dveře sklepní kóje. Já a hromada zaprášených krabic, které obsahovaly všechno, čím jsem bývala.

Netrvalo dlouho a našla jsem, co jsem hledala. Rodiče sice měli hodně divoký vztah, ale pokud šlo o všechny ostatní oblasti jejich života, byli až puntičkářsky pořádní. Můj vlastní byt byl přírodní katastrofou plnou špinavého prádla, nádobí a serepetiček, které by nikdo, komu ještě nebylo osmdesát, neměl vlastnit. Brett to nesnášel a při více než jedné příležitosti se zmínil, že po svatbě s tím hromaděním věcí musím přestat. Nevěděla jsem, jak mu vysvětlit, že ten příšerný nepořádek kolem sebe *potřebuju*.

Ten binec totiž znamenal, že jsem naživu. Nijak zvlášť oslnivě a způsobem, který by z nadšenců do renovací nevykřesal jedinou jiskřičku závisti, ale dost na to, aby existoval dostatečně velký důkaz o mé existenci. Dokonce i nejmenší a nejbezvýznamnější Římanka po sobě musela zanechat nějaké ty keramické střepy.

Krabice s věcmi z vysoké byla menší, než jsem si pamatovala, a obsahovala především staré odrbané učebnice a mikiny potišťené logem Washingtonské univerzity. Tehdy jsem žila na koleji, držela dietu, nosila sluchátka a četla všechna klasická díla mrtvých bílých spisovatelů, která se mi dostala pod ruku. Patřila jsem k lidem typu Sylvia Plathová a oblékala jsem se jako slečna Havishamová Charlese Dickense. Stýkala jsem se s několika skutečnými žijícími přáteli, a proto jsem byla tak šťastná, když jsem na dně krabice našla pohřbený svůj starý adresář. Kdybych ale tvrdila, že jsem s nimi strávila alespoň polovinu času co s Velkým Gatsbyem, lhala bych.

V tu chvíli jsem si toho všimla.

Nejdřív jsem si pomyslela, že purpurový záblesk vznikl jen odrazem zářivek, ale než jsem si stačila uvědomit, co dělám, sevřela jsem v dlani brož. Ten kámen v barvě tmavého ametystu zasazený do lesklého bronzu na první pohled vypadal, že bude těžký, ale věděla jsem, že ve skutečnosti jde jen o kousek plasty pokrytého dvanácti vrstvami metalického permanentního fixu a že ten kámen je jen kousek sklíčka, které časem ztratilo průhlednost.

„Ahoj, Emily,“ zašeptala jsem a přitom jsem s broží v ruce klesla na kolena.

Stejně jako mohutný strašidelný přítel z výtahu jsem na duchy nevěřila. Snažila jsem se, opravdu ano. Zaplatila jsem si nocleh v několika hotelech, kde údajně strašilo, o půlnoci jsem se procházela na všech hřbitovech v Coeur d'Alene, a dokonce jsem se zúčastnila seance, z níž se vyklubala reklamní akce na prodej sady hrnců a pánví, o kterých slogan sliboval, že „vydrží na celý život... a i potom“. Žádná z těchto zkušeností mě nijak

nepřiblížila k posmrtnému životu – ani k osobě, kterou jsem tam toužila spatřit ze všech nejvíc.

A přesto. Nezabránilo mi to ve snahách nějak se s ní spojit. Jak už jsem řekla – pokud šlo o beznadějně případy, mohla bych si klidně dát závod se svatým Judou Tadeášem.

„Myslela jsem, že máma s tátou tuhle starou věcičku už dávno vyhodili.“ Obrátila jsem brož a zjistila, že spona je stále funkční, přestože se špendlík trochu ohýbal. Zvedla jsem ji ke slušivému límci své květované blůzy a připíchla si ji na něj. To hedvábí už kvůli tomu nikdy nebude jako dřív, a přestože byl ten kousek plastu lehoučký, tahal mě za výstřih, ale to nevadilo.

„*Ta je rozkošná,*“ zadeklamovala jsem s úsměvem a konečky prstů jsem přejížděla po hranách brože. „*Kdysi jsem si představovala, že tak vypadají diamanty. Dávno, ještě předtím, než jsem diamaty viděla.*“

Když jsem ta slova citovala nahlas, přirozeně jsem sklouzla do lehkého britského přízvuku, který jsme s Emily používaly vždycky, když jsme si přehrávaly scény z *Anny ze Zeleného domu*. Netuším, kde jsme to vzaly, ale nejspíš jsme si prostě ve svých dětských hlavičkách usmyslely, že všechno, co se odehrálo před rokem 1950, muselo pocházet z Británie.

Tu hloupou starou brož jsme milovaly. Vlastně jsme milovaly celou společnost obývající ostrov Prince Edwarda – hlučné sousedy, úzkoprsé staré dámy a vůbec to všechno.

„Jen počkej, Sloane,“ těšila se Emily, když jsme se s knihou a baterkou schovávaly pod dekou a oči měly zarudlé nedostatkem spánku. Dělalý jsme to navzdory doktorovým zákazům, ale některé dětské zvyky nelze vymýt, ani když žijete s časovanou bombou v hrudním koši. „Jednou se odsud dostaneme a najdeme místo, jako je Zelený dům. Bude to místo, kde – *BUM* – se jedni starají o – *PRÁSK* – druhé a nikdo – *TRÍSK* – se na nikoho – *JAK JSI MOHL* – nezlobí.“

Tehdy jsem jí věřila. Nebylo to těžké. Chodidla jsme měly zastrčená v teplých vzduchových kapsách deky a listovaly jsme

přítom vypůjčenou knihou se zohýbanými rohy, na níž bylo jasně patrné, kolikrát jsme ji už četly. Když mě Emily objímala a její porouchané srdce udržoval rytmus s tím mým, nic na světě se nezdálo být v nepořádku. Pak ale přišel den – a s ním se vrátila realita. Emily se naučila dokonale ignorovat následky emocionálních výbuchů, které se dalšího rána válely na podlaze v obýváku. Já... nikoli.

Nechala jsem si brož připnutou. Zatímco jsem balila ostatní věci zpátky do krabice a vracela je na správné místo, jemně mě ťukala do hrudní kosti. Nebylo to stejné, jako když mě uspával sestřin tichý nepravidelný tlukot srdce, ale hodně se to tomu podobalo.

Tak blízce, jak jen to bylo v tomto životě možné.

S adresářem v podpaží jsem zamkla dveře sklepní kóje a zamířila zpátky k výtahu. Teď, když jsem vymyslela konkrétní plán, jsem měla z výsledku hledání poslední družičky lepší pocit. Lidé svatby milovali – nebo alespoň milovali svou *představu* o nich, což bylo v podstatě totéž. Některá z mých spolužaček jistě touží po romantické...

„Nekřičte.“

Odskočila jsem od výtahu a adresář mi přitom vypadl z podpaží. Výkřik se mi přesně dle příkazu toho mohutného muže zasekl v hrdle. V plnění povelů jsem byla vždycky výjimečně dobrá. Byla jsem vlastně splněným snem každého únosce.

„Není to tak, jak to vypadá. Nechci vám ublížit.“ S rukama nad hlavou vyskočil na nohy. Asi to mělo být uklidňující gesto, ale to mohlo fungovat jedině u lidí, kteří nemají pěsti velké jako dělové koule.

„Vy jste tady celou tu dobu seděl?“ vypravila jsem ze sebe. Můj hlas zněl hystericky jen v nižších polohách, což jsem považovala za úspěch. „Na podlaze výtahu?“

„Myslím, že se to bez klíče nerozjede,“ vysvětloval místo odpovědi. „Mačkal jsem všechny knoflíky. Dokonce i ten pro případ nouze. Výtah se ale ani nehnul.“

Když jsem tam dál jen stála s napůl otevřenou pusou, polkl a o krok couvl.

„Nemusíte se mnou jezdit nahoru. Potřebuju jenom váš klíč, abych přinutil některé z těch... prokletých tlačítek k činnosti.“

Slovo *prokletých* vyslovil, jako by mu takové výrazy byly cizí. Teprve v tu chvíli jsem si všimla jeho postoje. Vypadal jako člověk, který je připravený utéct při prvním náznaku nevraživého slova. Ne proto, že by se mě bál, ale protože se zoufale snažil zajistit, že se *já* nebudu bát *jeho*.

„Prokletých?“ zopakovala jsem.

„Otravných? Zlobivých?“ Ve tváři se mu objevil náznak červeně. „Omlouvám se. Tohle mi moc nejde. Asi se vás jen snažím přesvědčit, že nejsem vrah.“

To, že se mu to už podařilo, jsem mu neprozradila, a to především proto, že jsem v konverzaci s cizími lidmi příliš nevynikala. Obzvlášť s takovými, kteří se raději zavřeli ve výtahu, než aby děsili nedovtipné knihovnice, jejichž zdravý selský rozum umlčely emoce.

„Měl jste něco říct,“ poznamenala jsem a přitom jsem se kolem něj protáhla do kabiny výtahu. „Byla jsem tam nejméně dvacet minut.“

„Podle mě spíš dvacet pět.“ Místo aby se ke mně přidal, sehnul se a sebral ze země můj adresář. Podal mi ho a dodal: „Porozhlédl bych se po nějakém schodišti, ale nechtěl jsem, abyste si myslela, že na vás číhám ve sklepech.“

Vzala jsem si adresář a kývnutím hlavy jsem tomu muži naznačila, aby nastoupil. To udělal, ale přehnaně dlouhým krokem se postavil na vzdálenější konec výtahu a vmáčkl se do rohu. Všimla jsem si, že se podíval na mou brož, ale ani jeden z nás se o ní nezmnul.

„Které poschodí?“ zeptala jsem se zdvořile a vsunula klíč do zámku. Když mi hned neodpověděl, zmáčkla jsem čtyřku, kde se nacházel jeho od airbnb pronajatý byt. „Konfrontaci s těmi lidmi z čísla 512 nedoporučuju. Neskončilo by to tak, jak doufáte.“

„Nehodlal jsem je *konfrontovat*,“ bránil se a do tváří se mu opět vrátil onen náznak červeně. Tentokrát mu dosahovala až k uším. Pomyslela jsem si – ale nahlas jsem to nevyslovila –, že až bude chtít příště nějakou ženu přesvědčit, že ji nehodlá zabít a nacpat do sklepní kóje, postačí, když se takhle začervená. „Chtěl jsem je slušně požádat, aby s tím přestali.“

„Ani to by vám nijak nepomohlo.“ Výtah s trhnutím zastavil v cílové stanici. „Nejsou to zlí lidé. Jenom prostě...“

Větu jsem nedokončila, protože jsem si nebyla jistá jak. Ne, to je vlastně lež. Věděla jsem naprosto *přesně*, co chci říct. Ta slova ve mně vzezela už pár desetiletí. Přesněji řečeno dvě. Dva-
cet dlouhých let, během nichž jsem byla nucena všechny emoce zadržovat v sobě.

„Jsou nešťastní. Chudáci. Jsou tak pohlcení vzájemnou ne-
vraživostí, že okolní svět vůbec nevnímají.“ Usmála jsem se a při-
držela otevřené dveře. Vybídla jsem ho, aby vystoupil. Odvahu
pokračovat mi dodalo pouze vědomí, že je tu jen dočasným hos-
tem – který si po této zkušenosti pravděpodobně další pobyt ne-
objedná. „Klidně byste se mohl celé věky pokoušet proniknout
až k nim, ale nic by to nezměnilo. Na vás jim nezáleží. Nikdy
nezáleželo a ani nebude.“

„To bylo... podivně konkrétní.“

Rozhodně jsem mu to nehodlala vysvětlovat. Dveře se začaly
zavírat. „Zkusím se za vás přimluvit, ale jestli chcete poradit, líp
by vám bylo v hotelu.“

A nejdál odsud, jak to jen půjde.

4

Ztratila jsem pojem o čase a probrala se až ve chvíli, kdy mě Octavia štouchla tužkou do ramene a nařídila mi, abych si vzala pauzu na oběd.

„Jdi. Najez se. Nadýchej se čerstvého vzduchu.“ Tužkou pak sklouzla po švu mé bílé blůzy. S bílou to bylo vždycky trochu riskantní, ale tuhle halenku jsem měla obzvlášť v oblíbě. Byla splývavá a i po několika hodinách nošení působila něžně. A obzvlášť pěkně vypadala s ametystovou broží připíchnutou na límečku. Od výpravy do sklepa jsem ji nebyla schopná přestat nosit. A ani jsem nesebrala odvahu, abych kontaktovala některou z kamarádek z univerzity, ale to se dalo čekat.

„Víš co?“ pokračovala Octavia. „Mohla bys mi přinést něco s čokoládou. Nejlépe nějaký koláč.“

Na okamžik jsem zvedla hlavu od tiskárny, z níž jsem se snažila vyoperovat zaseklý papír. „Ty chceš koláč? Kolik je hodin?“

„Bylo půl jedné. Prošvihla jsi pauzu na oběd.“ Najednou se rozzářila. „Ách, měla bys jít do té pekárny naproti přes ulici. Počkej, přinesu peněženku.“

Odspěchala pryč. To, že odešla, jsem spíš slyšela, než viděla. Octavia byla žena mnoha vrstev. Většinu z nich tvořilo oblečení, které za chůze vydávalo praskavé zvuky. Kdykoli jsem se nestačila včas uzemnit, utrpěla jsem od ní ránu statickou elektřinou, což se dělo často.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Čtenářský klub osamělých srdcí.
Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.